

Regjeringens Oslofjordplan er
vedtatt
- hvordan gjennomføre?

Fagrådet for Indre Oslofjord
13. desember -21

Jon Lasse Bratli
Prosjektleder Miljødirektoratet

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med aktivt friluftsliv

14.10.2019

Forslag til helhetlig plan Oslofjorden

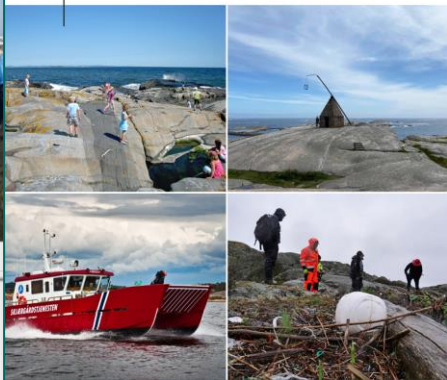
Ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Klima- og miljødepartementet

Tiltaksplan

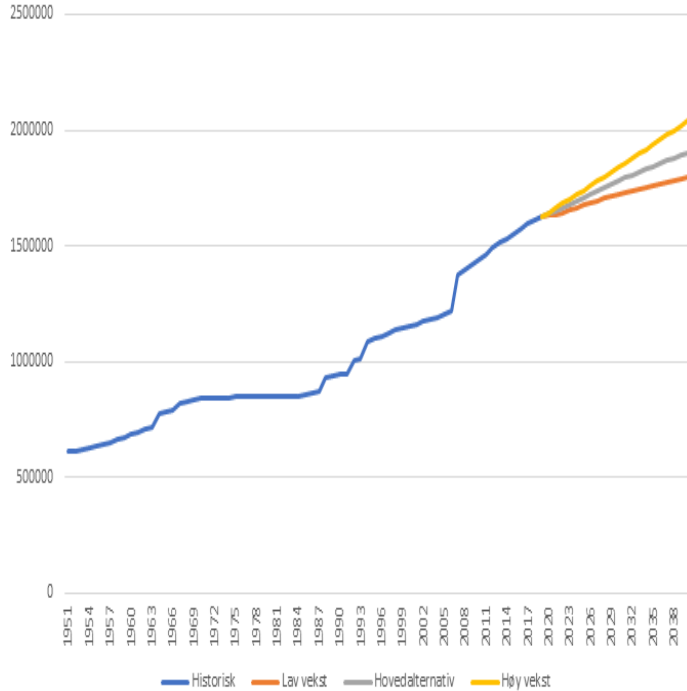
Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

- Enstemmig anmodningsvedtak i Stortinget april 2018 (til regjeringen)
- Innspillskonferanse nov 2018
- Oppdrag fra KLD til Mdir om å lage forslag til plan feb 2019
- Omforent forslag fra direktoratene 1. desember 2019
- Regjeringens Oslofjordplan 30. mars 2021
- 63 tiltak og 19 punkter for kunnskapsinnhenting

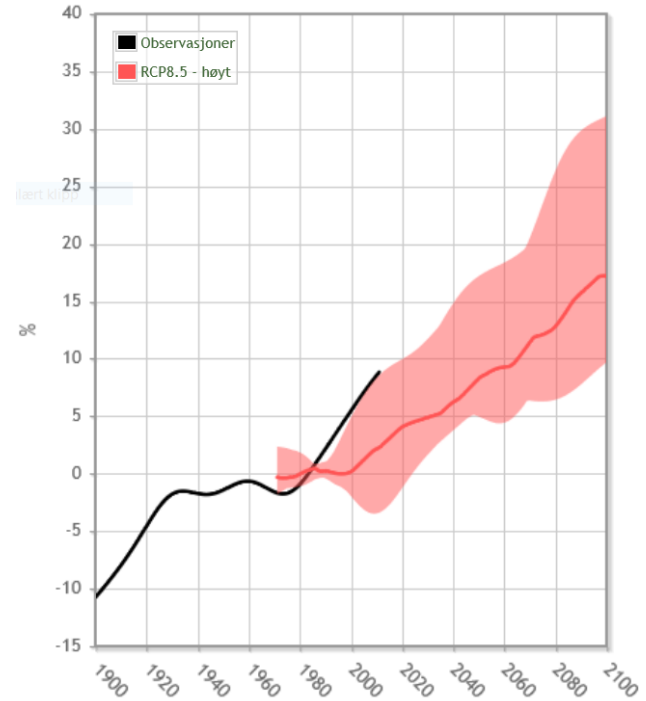
Drivkrefter :

Befolkning

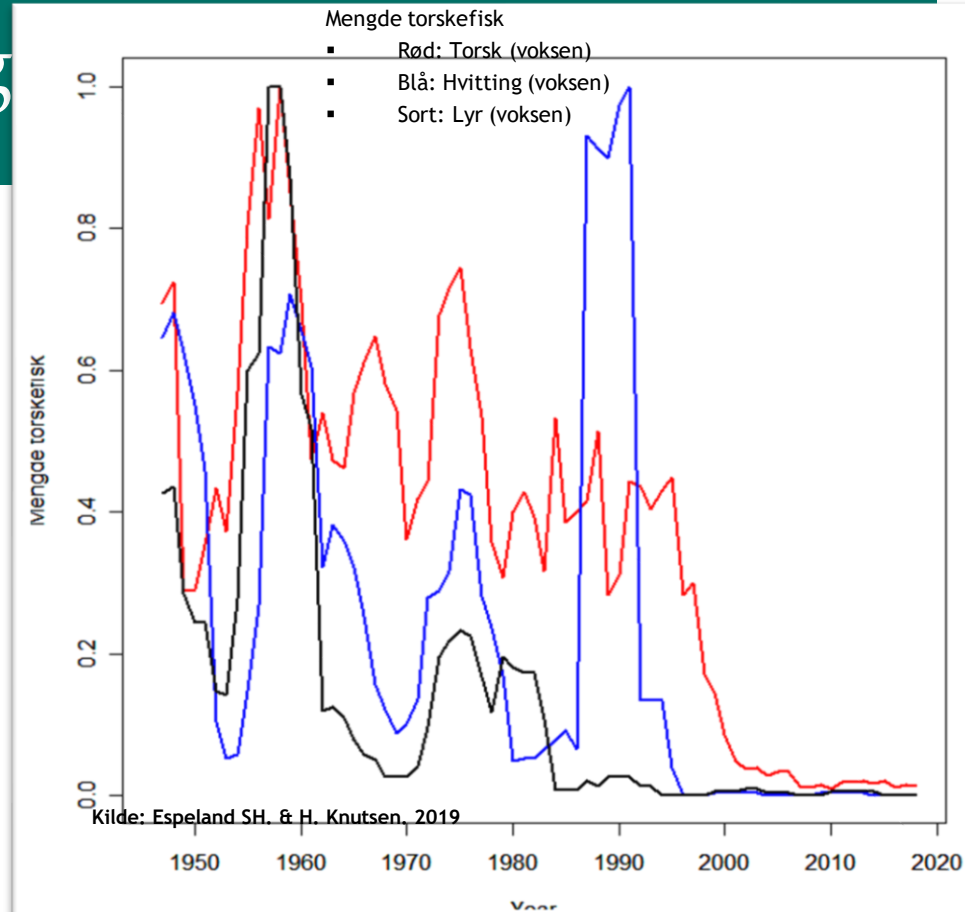
Klima

Utvikling i nedbør for region Østlandet.

Tilstand og påvirkning

- Miljøtilstanden er svært alvorlig
  - Torsken er nesten borte
  - Tareskogene og ålegressengene forsvinner
  - Store fjordområder med død fjordbunn
  - Friluftsliv blir hindret av privatisering og stengsler
- Påvirkning
  - Landbruk og avløp er de største bidragsyterne til overgjødning og nedslamming av fjorden.
  - Miljøgifter gjør at fisk og skalldyr ikke kan spises i noen områder
  - Trålfiske er en påvirkning på bunnliv og fisk
  - Bit-for-bit nedbygging av strandsonen

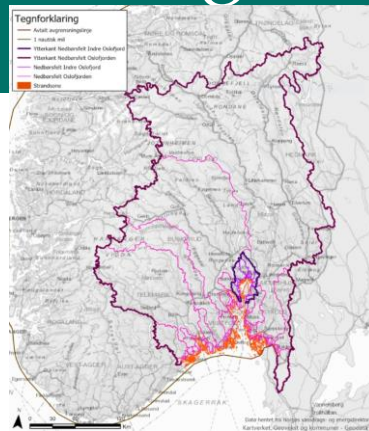
Hovedbudskap

- *Samordna innsats på tvers av kommunar, næringar og samfunnssektorar er naudsynt for å nå målet om ein rein og rik Oslofjord.*
- *Vekt på å **samordne, supplere og forsterke** alt det positive som skjer for å ta vare på miljøet i og ved Oslofjorden.*
- *Etablere eit Oslofjordråd der eg saman med ordførarane og fylkesordførarane vil sjå til at tiltaka blir gjennomført slik planen legg til grunn.*

Oppbygning og avgrensning av tiltaksplanen

Tiltaksplanen er delt inn i 7 innsatsområder.

- Innsatsområde 1-5 - tiltak for å bedre miljøtilstanden
- Innsatsområde 6 - tiltak for å fremme et aktivt friluftsliv
- Innsatsområde 7 - tverrgående tiltak for en helhetlig forvaltning av Oslofjorden (areal)

Totalt 63 tiltak + 19 kunnskapstiltak

Tiltak: Landbruk

- Redusere avrenning fra landbruket
- Iverksetting av **regionale forskrifter** for jordarbeiding (pløying)
- Revidere **gjødsel** forskriften for å redusere avrenning av gjødsel
- Økt tilsyn med, og handheving av kravet om **kantsoner** som motvirker erosjon og avrenning langs vassdragene

FOTO: Anne-Beth Scheen

Tiltak: Forurensning

- Strengere håndheving av krav til utslipp av **avløpsvann** og styrking av innsatsen med tilsyn og oppfølging av at kravene overholdes
- Forbud mot tømning av **septik** fra fritidsbåter gjennom lokale forskrifter innen utgangen av 2022 der det er grunnlag for dette
- Redusere tilførsel av **miljøgifter**
- Redusere mengden marin **forsøpling** i og ved Oslofjorden gjennom tilskudd til opprydding

Foto: Marianne Gjerv

Tiltak: Fisk og fiske

- Kartlegging av alle nåværende og tidligere gytebekker for **sjøørret** og prioritere koordinerte tiltak for forbedring av gyting og oppvekst.
- Minst ett freda område for **hummer** i hver kommune
- Fortsatt tiltak mot fiske av **torsk**
- Vurdere regulering av **trålfisket** ved evaluering av kysttorsktiltak i 2022

FOTO: Øystein Paulsen /
Havforskningsinstituttet

Tiltak: Restaurering

- Utarbeide en strategisk **plan** for restaurering av vassdrag for perioden 2021-2030
- Prioritere restaurering av naturverdier i vann ved fordeling av **tilskudd** til vassmiljøtiltak
- Åpning av **vegfyllinger** som er til hinder for vanngjennomstrømming og sirkulasjon der det er mulig
- Utvikle **veileder** og plan for restaurering av marin natur for mer restaurering i kommunene

Foto: NJFF

KLD etablerer et Oslofjordråd

- Alle har et ansvar for å gjøre det som er nødvendig.
- KLD vil derfor etablere *Oslofjordrådet*
- Oslofjordrådet skal:
  - Møtes hvert år
  - Dokumentere status for tiltakene
  - Utveksle erfaringer
  - Sikre oppfølging og framdrift av de ulike tiltakene

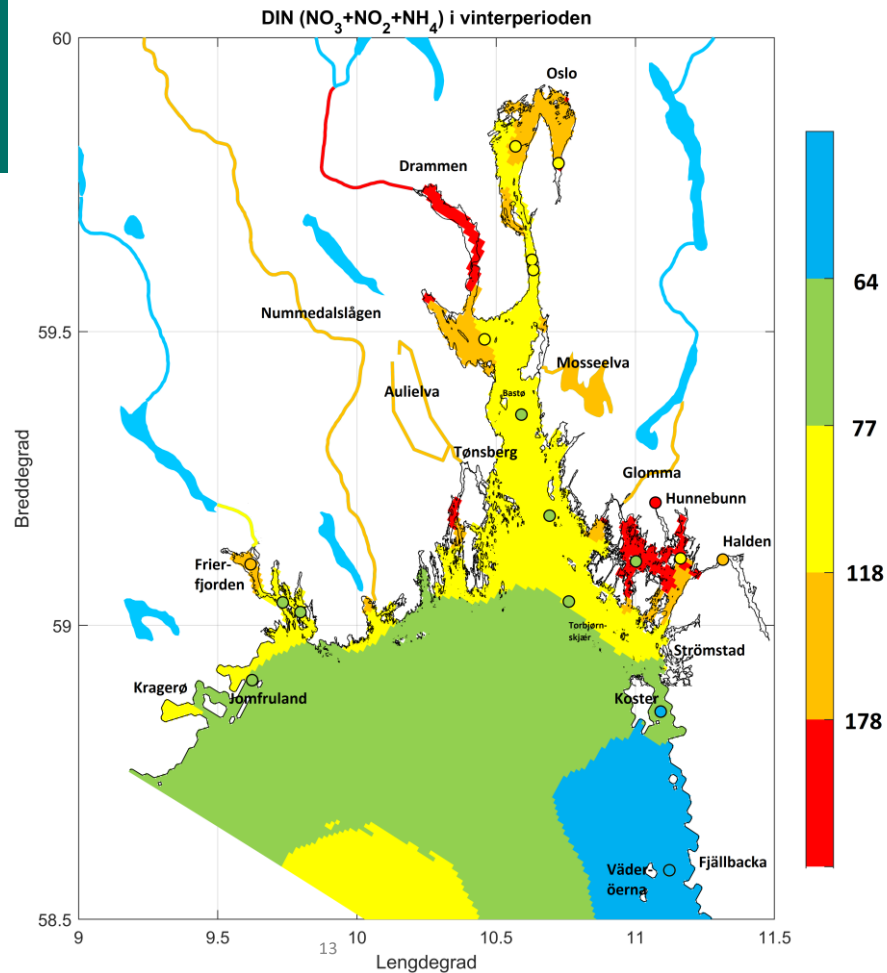

Om Miljødirektoratets rolle

- Sekretariat for Oslofjordrådet
- Kontakt: Jon Lasse Bratli, vannseksjonen
- Ansvar for opplegg for rapportering av tiltak til Oslofjordrådet
- Ansvar for 33 tiltak der vi er virkemiddeleier alene eller sammen med flere andre tiltakshavere
- Koordinere alle sektorer og kommuner sine innspill til oppfølging
- KLD koordinerer internt i sitt dep og er pådriver ovenfor andre dep

Nitrogen til Ytre Oslofjord

- Klare **overkonsentrasjoner** av nitrogen i mange av delområdene i Ytre Oslofjord - også **regionalt**, dvs for hele fjorden
- Tilførslene av nitrogen er **femdoblet** fra førindustriell tid
- For biotilgjengelige N utgjør jordbruk 42 %, kommunale RA 27 %, bakgrunn-avrenningen utgjør bare 19 %
- 74% av N-tilførselen via de store elvene
- **20 - 30 %** økning av nitrat både fra landbruk og avløp siden 90-tallet
- Tilførslene til fjorden kommer fra **egne virksomheter**, særlig jordbruk og avløp
  - i mye mindre grad fra andre land via kyststrømmen – den **fortynner** Oslofjordvannet
- Tilstanden for fjorden er alvorlig: nitrogen, fosfor, partikler og organisk stoff
- Spesielt alvorlig: sukkertaren og ålegrasengene hvor mange er krympet eller er forsvunnet – overvekst av trådforma - oppvekstområder for fisk og annet dyreliv
- Mange områder med oksygenvinn i bunnmassene og områder med død bunn, NB: Breiangen – dette er helt nytt
- Anbefalinger om å redusere N-tilførslene i akutte og alvorlige problemområder

GAP – prosjektet – avlastningsbehov

- Oslofjordplanen:
- K3, Innhente kunnskap om gapet mellom dagens og forventet utslipp av næringssalter, organisk stoff og jordpartikler, og mengden som må reduseres for å nå mål om god økologisk tilstand
- Ny Teofil – Agricat –JovaEst

Oslofjorden – økologisk tilstand

rangering av påvirkninger

Påvirkninger med størst innvirkning på økosystemet

Oppgave 3	Påvirkning med størst innvirkning på økosystemet i hhv	Indre Oslofjord	Ytre Oslofjord	
		1 Avrenning fra harde flater (avløp/overvann)	Avrenning fra landbruk	Vil også dekke opp organisk belastning, formørkning
		2 Fysiske endringer	Fysiske endringer	I noen tilfeller i sjø andre i ferskvann, element avhengig, vil også påvirke kjemi og organisk tilførsel
		3 Fiske	Fiske	

■ Fra HI:

- bunnfauna
- planteplankton
- ålegress
- makroalger
- kysttorsk
- dyreplankton
- sjøpattedyr
- sjøørret

Påvirkninger med størst innvirkning på økosystemet

Oppgave 3	Påvirkning med størst innvirkning på økosystemet i hhv	Indre Oslofjord	Ytre Oslofjord
		1 utslipp fra kloakk	avrenning fra landbruk
		2 organisk tilførsel fra land	organisk tilførsel fra land
		3 fysiske endringer	utslipp fra kloakk

■ Fra NIVA:

- bunnfauna
- planteplankton
- ålegress
- makroalger

- Stemmer godt med påvirkningene i Vann-nett

Fordeling av tiltak på aktørene

- KLD (19)
- KMD (8)
- SD (7)
- LMD (2)
- KUD (2)
- HOD (1)
- Miljødirektoratet inkl SNO (33)
- Kystverket (9)
- Landbruksdirektoratet (8)
- Statens vegvesen (6)
- Riksantikvaren (5)
- Fiskeridirektoratet (5)
- Sjøfartsdirektoratet (5)
- NVE (2)
- Mattilsynet (1)
- Forsvarsbygg (1)
- SSB (1)
- Fylkeskommune (11)
- **Kommune (21)**
- Statsforvalter (11)
- Havforskningsinstituttet (2)
- IUA: Interkommunale utvalgene mot akutt forurensing (1)
- Kystvakten (1)
- Havneansvarlige (1)
- Vegeiere (1)
- Friluftsråd (1)
- Politiet (1)
- Norsk maritimt museum (1)

Regjeringens plan, del 5

Innsatsområde 1: Redusere utslipp fra kommunalt avløp og avløp i spredt bebyggelse

T 1	Strengere håndheving av eksisterende krav i regelverket for utslipp av kommunalt avløpsvann og avløpsvann fra spredt bebyggelse	Miljødirektoratet statsforvalteren
T 2	Redusere mengden overvann og annet fremmedvann som tilføres avløpsnettet gjennom krav i utslippstillatelser og kommunale handlingsplaner for avløpssektoren	statsforvalter i samarbeid med kommunene
T 3	Bidra til økt rensing av forurenset overvann gjennom etablering av rutiner for tømning av sandfang for å redusere utslippene av forurenset overvann til fjorden	Statens vegvesen kommuner
T 4	Sikre at utslipp fra avløpsanlegg for spredt bebyggelse og mindre tettbebyggelser renses i tråd med renskravene i forurensingsforskriftens kapittel 12 og 13, slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033. Dette er også en føring i de Nasjonale føringene for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene fra Klima- og miljødepartementet av 19. mars 2019	kommuner

Ansvar for et tiltak – hva betyr det?

- **Framdrift og konkretisering**

Konkretisere tiltaket; Lage plan for gjennomføring inkl beskrive samarbeid

Forankring i egen linje; Bidra til å sikre budsjett; Bidra til juridiske avklaringer

- **Samarbeid og medvirkning**

Ta initiativ til samarbeid om tiltaket og følge opp

Legge til rette for medvirkning/Veilede/informere/dialog med andre der det er relevant

- **Gjennomføring!**

- **Rapportering til Oslofjordrådet**

Tiltak: T4,

Sikre at utslipp fra avløpsanlegg for spredt bebyggelse og mindre tettbebyggelser renses i tråd med renskravene i forurensingsforskriftens kapittel 12 og 13, slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033. Dette er også en føring i de [Nasjonale føringene for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene](#) fra Klima- og miljødepartementet av 19. mars 2019

Fremdriftsansvarlig etat (den etat som står øverst på lista over ansvarlige i tiltaksplanen):	<u>Kommuner-Asker</u>
Ansvarlig etat:	Forvaltning og service, Vann og vannmiljø
Kontaktperson:	Sebastian Aas Wik
Andre ansvarlige etater:	
Konkretisering av tiltaket:	
<p>Mange av de ca. 4200 private avløpsrenseanleggene i Asker tilfredsstillende ikke krav satt i lokal forskrift. En del av disse anleggene ligger forholdsvis nær eksisterende offentlig avløpsledning og bør derfor knyttes til offentlig avløpsnett. Det antas at ca. 1000 boliger kan tilknyttes kommunalt avløp gjennom pålegg fra kommunen. Det antas videre at ca. 2000 boliger og hytter som ligger samlet i ulike områder, kan knytte seg til kommunalt avløp ved å etablere fellesløsninger i privat regi eller i samarbeid med kommunen. Denne gruppen vil kreve betydelige investeringer i infrastruktur med kommunal standard. De resterende ca. 1200 boliger og hytter ligger så spredt og så langt fra kommunalt ledningsnett at de vil fortsette å ha private avløpsløsninger.</p> <p>I Temaplan for Vann og vannmiljø har vi definert følgende strategi for spredt avløp: Alle private avløpsanlegg skal få en tilfredsstillende renseløsning gjennom oppgradering eller tilknytning.</p> <p>Strategien innebærer å innhente informasjon om alle private anlegg gjennom kartlegging og tilsyn. Hus i nærhet av offentlig avløpsledning vil pålegges å knytte seg til denne. Samlinger av husstander som ligger langt fra kommunale avløpsledninger knytter seg til kommunalt avløp ved å etablere fellesløsninger i privat regi eller i samarbeid med kommunen. Der hvor tilknytning ikke er mulig, skal avløpsanleggene oppgraderes for å tilfredsstillende dagens renskrav.</p>	
Beskrivelse av prosess, behov for involvering, forankring osv:	
<p>Temaplan Vann og vannmiljø skal erstatte tidligere hovedplaner i gamle Røyken og Hurum kommuner, samt kommunedelplan vann i gamle Asker kommune. Temaplan Vann og vannmiljø gir føring for overordnede grep innenfor vann- og avløpssektoren i Asker. Temaplan Vann og vannmiljø ligger under kommuneplanen i planhierarkiet i kommunen, og skal munne ut i egne handlingsplaner.</p> <p>Temaplanen består av et kunnskapsgrunnlag, faglige utredninger, samt et hoveddokument. Både kunnskapsgrunnlaget og fagutredningene er bygget opp etter de fagområdene virksomheten Vann og vannmiljø har ansvar for.</p> <p>Temaplan Vann og vannmiljø er ute på høring med høringsfrist 28.11.2021 og forventes vedtatt i kommunestyret første kvartal 2022. Temaplanen skal ha en planperiode på 12 år, men det legges opp til en rullering hvert fjerde år.</p>	

Tiltak på avløp og jordbruk

- Tiltakene i Oslofjordplanen henvender seg til virkemiddeleier og den som står som hovedansvarlig for tiltakene
- Vannområdene bør bidra gjennom møter i VOU eller temagrupper for å samordne innfyllingen, spesielt på jordbruk og avløp
- K har hovedansvar for T4 (spredt beb og mindre anlegg) og T14 (tilsyn med veg.soner)
- SF bør jobbe sammen med VO der de har hovedansvar (T2-overvann, T5-septik, T7-tilsyn/krav avløp, K1-overvåke avløp, T8-reg.forskr., T9-RMP/SMIL,

Samgang mellom Vannforvaltningsplanene og Oslofjordplanen

- Det meste av innsatsområde 1-5 dekkes av Vannforvaltningsplanene (VFP) som vedtas denne høsten (utenom friluftsliv og arealforvaltning)
- Oslofjordplanen må ses på som en ekstra dytt for å gjennomføre VFP i region Oslo/Viken, Innlandet og Vestfold/Telemark (regjeringen har allerede bestemt)
- Sektorer og kommuner/vannområder sørger for gjennomføring

Og så til 10 000 kr spørsmålet

- Redder vi Oslofjorden med denne planen?
- Ja, godt på vei, men avhenger av hvor godt tiltakene blir gjennomført
- Stramme regionale forskrifter på landbruk + strengere gjødselvereforskrift
- Krafttak på avløpssida, ledn.nett + P/N/org. stoff rensing
- Større grad av opprydning i forurensa sediment
- Stramme tiltak på fiske/tråling og vern av områder
- Skjerpet praksis i K for minsket nedbygging
- Mer frigjøring av friluftsområder